

אירופה: סאנקציות נגד מי?

חברי הוועד המרכזי, העלתה את סולידאריות לא פחות מהעדר החירויות הדמוקרטיות.
קבלנים וקבלני-משנה. מנהיגי המיפלגה נהנו גם מזכויות יתר נוספות:

- מכוניות ודירות-שרד חינוס-איין-כסף. לכך נוספו גם מענקים כספיים שגמים, בצורת דמי-הבראה, מימון חופשות ושליחויות לחו"ל נוסח הסוכנות.
- שוחד מחברות זרות תמורת חוזים וזיכיונות. העסקנים נהנו כספית מהפתיחות של גיירק כלפי משקיעים קאפיטליסטיים ממערב-אירופה.
- שליטה על אדמות עירוניות לצורך איכלוס. שוחד או "מתנות" תמורת העדפת גורמים מסויימים על פני אחרים.

- הלוואות ללא-ריבית מאוצר-המדינה, כדי לרהט דירות-שרד.
- איזוריקיטי מיוחדים, בלעדיים לבעלי פריבילי-גיות.
- בתי-חולים ומרפאות שטיפלו אך ורק בראשי המיפלגה ובבני-משפחותיהם.

לא רק העסקנים נהנו מהקומוניזם האליטיסטי הזה. בפולין צמח מעמד שלם של מתווכים שיבאו מכוניות-פאר מגרמניה, טיפלו בנסיעותיהם של העסקנים, הפכו קבלנים וקבלני-משנה לשיפוצים בחווילות המפוארות. כל אלה זכו בנתח שמן לעצמם, היוו מעמד של בעלי-זכויות מעצם היותם ספקים של הטבות מכל הסוגים.

רבים מהם מובאים עתה לדין, רכושם מוחרם והעיתור נות הפוליטית מדווחת על מעשיהם בהרחבה ובטון "חינוכי", שיש בו לא מעט צדקנות. הנהגת המיפלגה הקומוניסטית של היום, המורכבת כמעט כולה מאנשי-צבא, נאלצת עתה להתמודד בארבעה מישורים שונים, קשים ומטובכים מאין כמותם: ירוזאלסקי ואנשיו מנסים להתמודד עם הפופולאריות העצומה של סולידאריות, הנתמכת על-ידי הכנסיה; למנוע פלישה סובייטית; לטהר את המיפלגה מהירישה הכבדה של גיירק, ולהצדיק את צעדי הדיכוי שלהם גם נגד פועלים ואינטלקטואלים לפני דעת-הקהל העויינת במערב.

מישפטי-ראווה. קשה להאמין ששליטי פולין יצליחו בכל החזיתות האלה, נוכח מצבה המדיני והכלכלי החמור של המדינה. סביר להניח שהמלחמה בשחיתות לא תיפסק.

אפילו שליטים בכוח הנשק חייבים לשמור על מעמדם בדעת-הקהל, וברור לגמרי שהפולנים אהבים מאוד את מישפטי-הראווה של מנהיגי השלטון הישן — לפחות עד שיגיע תורם של השליטים הצבאיים של היום לתת את הדיון על מעשיהם.

המודאגים של פרבר המיליונרים של ורשה, ז'וליבוז', עסקני ומקורבי המיפלגה הקומוניסטית, המאכלסים בהמון ניהם את הרובע, חוששים מהמסע הפומבי של המישטר הצבאי נגד השחיתות העצומה שרווחה תחת אדוארד גיירק.

פקידים, חברי הוועד המרכזי של המיפלגה וקצינים צבא ובמישטרה החשאית, המתגוררים בז'וליבוז', מנסים

עתה לפחות לסלק את מכוניות החדש שלהם מהכבישים. אך כיצד יעלימו את הבתים המפוארים, את בריכות השחייה המתוממות, את הגינות המפוארות, את המשרד-תים הרבים?

המישטר הצבאי החדש איננו בדיוק פוריטאני, ויש הטוענים שגם בו דבקה השחיתות. עם זאת, אין חולקים על העובדה שהוא מנסה להפגין שצעדי הדראסטיים אינם מוגבלים אך ורק לסולידאריות. גילויי השחיתות הקשים, מנקריה-העיניים, הופקדו בידי ועדה רבת-מכויות. עסקנים רבים כבר הועמדו לדין. אחדים כבר הורשעו. כמה מהם, דווקא סטאליניסטים מובהקים, אפילו נמלטו לחוץ-לארץ ומציגים את עצמם כשוחרי דמוקרטיה ואהדי סולידאר-יות!

רמת-החיים המופלגת, שבה זכו עסקני-המיפלגה הושגה בעיקר בשל גישתם הקלה יחסית למטבע-חוץ. לרשותם עמדו חנויות-פאר שמכרו כל-יטוב תמורת דולרים. פקידה קטנה בנזק ורשאי סיפרה לבוייס בבכי, שהיא נאלצת להסתובב בחורף הפולני הקשה במגפיים קרועים. תיקון המגפיים עולה כמעט מחצית משכורת רגילה. מציאות כזו, מול פרוות המינק ובריכות-השחייה של גשות

הדיכוי המתמשך של תנועת סולידאריות בפולין והסאנקציות הכלכליות שהטיל נשיא ארצות-הברית, רונלד רגן, על ברית-המועצות, משקפים, לכאורה, מאבק פוליטי בינמצמתי. הזעם בעולם נגד השליטון הצבאי בפולין ונגד הסובייטים מהווה רקע מצויין ל"מכירה" חלקה של הסאנקציות כתגובה טבעית, מובנת מאליה, נגד מישטרים טוטאליטאריים.

אלא שבדיקה מדוקדקת יותר של ההשלכות הכלכליות של הסאנקציות, עשויה להפתיע את המשקיף האובייקטיבי, בסופו של חשבון, נועדו הצעדים האנטי-סובייטיים לפגוע דווקא במערב-אירופה, ולשרת ישירות את האינטרס הכלכלי של ארצות-הברית.

תחליף לגאז הסובייטי. האמריקאים שאפו בשנים האחרונות לחסל את הפרוייקט האירופי-סובייטי המשותף הגדול ביותר: צינור הגאז ממערב-סיביר לאירופה. נכון, אמנם, בעצם קיומו של הפרוייקט הענק, שמימנו אותו הגרמנים בסכום-עתק, של יותר מ-11 מיליארד דולר, מנע בעצם את הפלישה הסובייטית לפולין. אך רגן רואה בשיחוף-פעולה מסוג זה איום על ההגמוניה האמריקאית בעולם החופשי. מעבר לעניין הפוליטי יש בכל הפרשה

מיטראן, תאצ'ר, שמירט הקורבנות החמימים של הסנקציות

גם היבט כלכלי ברור: וושינגטון רוצה לייצא כמויות עצומות של פחם לאירופה, כתחליף לגאז הסובייטי. הכשלת פרויקט הגאז ממערב-סיביר תאלץ את ארצות מערב-אירופה, בעיקר את גרמניה ואת צרפת, לרכוש פחם אמריקאי, חרף מחירו הגבוה יותר.

האמריקאים נקטו בצעדים ממשיים להכשלת הפרוייקט. חברת הפלדה הסקוטיש ג'ון בראון איננירירינג היתה אמורה לספק צינורות במחיר של יותר מ-200 מיליון דולר. הסנקציות האמריקאיות וסירובה של ראש-ממשלת בריטניה, מרגארט תאצ'ר, לאפשר לרוסס רויס להיכנס לשוק תחת ג'נרל אלקטריק, אילצו את מנהלי ג'ון בראון לבטל את החוזה עם הסובייטים.

ביטולים דומים אירעו גם בגרמניה ובצרפת. חברות מקומיות נאלצו למשוך ידיהן מהפרוייקט, בשל תלותן בחלפים או בטכנולוגיה אמריקאית. בכל רחבי-אירופה פוטרו אלפי פועלים כתוצאה מהסאנקציות האמריקאיות נגד ברית-המועצות.

אינטרס אמריקאי. מי שסבור שמדובר בסך-הכל במחיר סביר תמורת הענשת הסובייטים וגרוויהם על פרשת פולין, הוא תמים. ייצוא החיטה האמריקאי לברית-המועצות נמשך במלוא הקצב, כי הוא משרת את האינטרס של ארצות-הברית. השנה ייצאה וושינגטון לסובייטים סחורות במחיר של כארבעה מיליארד דולר. 75% מסכום זה הוא ייצוא חקלאי. האמריקאים הפסיקו, בסך הכל, ייצוא טכנולוגי, המסתכם ב-300 מיליון דולר. מערב-אירופה תשלם את מלוא המחיר — האמריקאים יוכו בחוזים שגמים לייצוא פחם ואילו מגדלי-החיטה במערב ארצות-הברית ימשיכו להרוויח סכומים עצומים מסחרם עם ברית-המועצות.

פולין:

לא כולם עניים

מנכ"ל שירות-השידור הפולני, העומד עתה לדין צבאי בורשה בעוון שחיתות, אינו חש עצמו אשם במיוחד. "הבעיות הכלכליות של פולין", הכריז מאטי שצספאנסקי, "אינן תוצאה של חייהוללות, מכוניות-סאר ויאכטות. פשוט נכשלנו ביישום עקרונות המארכסיום-לניניזם."

הצהרה כזו מפי אדם שהחזיק עד לתקופה האחרונה בשבע מכוניות, שלוש פילגשים ויאכטה אחת, אינה מפתיעה במיוחד. כשעיני העולם מופנות אל אלפי הפולינים, העומדים בתורים ארוכים כדי לקנות כיכר-לחם או בקבוק-חלב, יש עניין רב במידע על שיכבת המיליונרים בפולין, הנהנית מרמת-חיים בנוסח בורליה-הילס, קליפורניה.

מגפיים קרועים מוד פרוות מינק: העיתונאי רוג'ר בוייס, שביקר השבוע בפולין, מדווח על תושביו

תענוגות איתן

לפישעה נכשלו כל מאמצי-התינוך. עיראק מסכימה להפסקת-אש ללא-תנאי ולמשא-ומתן. איראן דורשת נסיגה עיראקית מאדמתה לפני המשא-ומתן. בינתיים

כך נראים שבויי-מלחמה מאז ומעולם. מישוה וזכר את תמונות השבויים שלנו ב-1973? השבויים האלה הם עיראקיים, שנתפסו בקרב על

העיר בוסטאן. המערכה על בוסטאן עלתה בחייהם של 3000 בני-אדם משני הצדדים. כך שיש לקוות שרבי-אלוף רפאל איתן רוה תענוגות די צורכו.